

Aanwijzing afloopberichten aan beheerders politieregisters

Categorie: Informatieverstrekking
Rechtskarakter: Aanwijzing i.d.z.v. art. 130, lid 4 Wet RO
Afzender: College van procureurs-generaal
Adressaat: Hoofden van de parketten
Registratienummer: 2007A009
Datum vaststelling: 06-08-2007
Datum inwerkingtreding: 01-02-2008
Geldigheidsduur: 31-01-2012
Publicatie in Stcr.: PM
Vervallen: Aanwijzing afloopberichten aan beheerders politieregisters (1999A021)
Relevante beleidsregels OM: Aanwijzing gebruik sepotgronden (2007A012)
Aanwijzing OM-afdoening (2007A007)
Wetsbepalingen: –
Jurisprudentie: –
Bijlage(n): –

Samenvatting

Wanneer een misdrijfzaak is geëindigd, dient er in een aantal gevallen een afloopbericht aan de beheerder van het desbetreffende politieregister te worden verzonden, namelijk:

- sepot 01 (ten onrechte als verdachte vermeld),
- sepot 07 (onrechtmatig verkregen bewijs),
- sepot 09 (rechtmatige geweldsaanwending),
- vrijspraak of ontslag van rechtsvervolging en
- ingeval er een aanzienlijke discrepantie bestaat tussen het feit waarvoor proces-verbaal is opgemaakt en het feit waarvoor betrokkene uiteindelijk is veroordeeld.¹

Door het zenden van een afloopbericht in deze gevallen wordt de beheerder van een politieregister in staat gesteld de op hem rustende zorgplicht ter bevordering van de juistheid en volledigheid van de opgenomen gegevens na te komen en een beslissing te nemen over eventuele verwijdering of aanvulling van de registratie.

Achtergrond

In de circulaire van 4 juni 1984, kenmerk HDORR nr. 889/884, inzake afloopbericht sepot 01, was geregeld dat indien een misdrijfzaak wordt geseponeerd omdat daarin iemand ten onrechte als verdachte is aangemerkt (sepotgrond 01), het openbaar ministerie daarvan mededeling doet aan de politie instantie die het desbetreffende proces-verbaal heeft opgemaakt. Het doel van deze mededeling is te bereiken dat de op de geseponeerde zaak betrekking hebbende

gegevens van bedoelde persoon uit de politieregisters worden verwijderd. In 1986 werd deze regeling in die zin aangevuld dat indien achteraf is komen vast te staan dat betrokkene het feit niet heeft gepleegd, het openbaar ministerie het sepot op enige andere grond omzet in een sepot 01 en hiervan de politie alsnog in kennis stelt.

Deze regeling vormde echter een vrij magere tegemoetkoming aan de gevoels van onbehagen die bij de justitiabelen leefden als gevolg van het geregistreerd zijn bij de politie, zonder dat men is of mogelijk nog zal worden veroordeeld ter zake van een strafbaar feit. Ontwikkelingen op het gebied van persoonsregistraties en privacy, zowel in de sfeer van de jurisprudentie als in de sfeer van de wetgeving, een advies van de Commissie van toezicht geautomatiseerde herkenningdienst, hebben ertoe geleid dat de vergadering van procureurs-generaal op 10 januari 1990 een nieuwe regeling afloopberichten aan beheerders politieregisters heeft vastgesteld.

Die regeling is vervangen door deze aanwijzing.

Vervolg

1. Belang van afloopberichtgeving
 Persoonsgegevens mogen worden vastgelegd in een politieregister indien dit noodzakelijk is voor het doel van de registratie. Dit doel moet duidelijk en precies zijn omschreven en dient als ijkpunt voor de rechtmatigheid van de opgenomen gegevens. Zodra de noodzaak van handhaving van een gegeven in een politieregister is verdwenen, zullen de gegevens verwijderd moeten worden. De voor de politieregisters vastgestelde privacyreglementen bevatten bepalingen die de beheerder verplichten om een registratie te verwijderen indien deze ten onrechte is opgenomen dan wel indien achteraf komt vast te staan dat de betrokkene het misdrijf waarvan registratie heeft plaatsgevonden niet heeft gepleegd.

De beheerder dient de nodige voorzieningen te treffen ter bevordering van de juistheid en volledigheid van de opgenomen gegevens. Deze op de beheerder rustende zorgplicht is ook opgenomen in de Wet politieregisters. Deze zorgplicht zal waar het interne procedures betreft eenvoudig door de beheerder vervuld kunnen worden. Indien het streven naar juistheid en volledigheid afhankelijk wordt van factoren buiten diens organisatie, is de beheerder echter in zijn

mogelijkheden beperkt. Dit klemmt vooral in die zaken waar de buiten de registrerende organisatie aanwezige informatie, indien bekend bij de beheerder, zou leiden tot aanpassing dan wel verwijdering van de geregistreerde gegevens. De toetsing van de rechtmatigheid van de registratie zal zonder deze informatie door de beheerder niet op een juiste wijze kunnen worden uitgevoerd. Het is voor deze toetsing van belang dat de beheerder de informatie krijgt die hij hiervoor nodig heeft.

Het is van belang dat de politie beschikt over informatie die ertoe leidt dat gegevens, die bekeken naar het moment van registratie rechtmatig in een politieregister zijn opgenomen, verwijderd worden zodra in een later stadium blijkt dat de grondslag voor registratie is weggevallen. Deze informatie zal door het openbaar ministerie moeten worden verstrekt. Tussen de parketten en de politie zal afgesproken moeten worden aan wie de afloopberichten worden gestuurd.

2. Gevallen waarin afloopberichten worden verzonden

Niet in alle gevallen waarin de verdachte niet is of zal worden veroordeeld, ter zake van het in proces-verbaal vermelde feit, is een afloopbericht aan de beheerder van een politieregister noodzakelijk. Dit dient slechts te geschieden in de vier volgende gevallen:

- a. sepot 01 (ten onrechte als verdachte vermeld);
- b. sepot 07 (onrechtmatig verkregen bewijs);
- c. sepot 09 (rechtmatige geweldsaanwending);
- d. vrijspraak of ontslag van rechtsvervolging; en
- e. aanzienlijke discrepantie tussen registratie en veroordeling.

ad a. Sepot 01 wordt toegepast indien iemand achteraf ten onrechte als verdachte wordt aangemerkt als gevolg van (administratieve) fouten van politie of parket, dan wel omdat op het moment van inboeking nog niet vast stond wie als verdachte moest worden beschouwd en het dus kennelijk ten onrechte toch gebeurd is, dan wel omdat later blijkt dat de betreffende persoon ten onrechte als verdacht is aangemerkt, bijvoorbeeld na valse aangifte e.d.

ad b. Een van de uitgangspunten voor de registratie van persoonsgegevens in de politieregisters is dat deze gegevens rechtmatig moeten zijn verkregen. Indien vaststaat dat de opgenomen gege-

vens niet rechtmatig zijn verkregen, dienen deze uit de politieregisters te worden verwijderd. Wanneer bijvoorbeeld een strafzaak niet eindigt in een veroordeling, omdat er sprake is van onrechtmatig verkregen bewijs, dient de beheerder van het betreffende politieregister hiervan in kennis te worden gesteld door middel van een afloopbericht.

In een dergelijk geval zijn in de regel de gronden van de verdenking niet komen te vervallen, maar kan er sprake zijn van onrechtmatig verkregen gegevens die door de beheerder uit het politieregister moeten worden verwijderd.

ad c. Sepotgrond 09 is opgenomen met betrekking tot de afdoening van de strafzaken die hun aanleiding hebben in strafrechtelijk onderzoek naar geweldsaanwending door een politieambtenaar. Bijvoorbeeld een onderzoek naar een schietincident, waarbij een politieambtenaar iemand heeft doodgeschoten. In een aantal gevallen zal een zodanig onderzoek ingeschreven moeten worden (bijvoorbeeld als een gerechtelijk vooronderzoek moet worden ingesteld). Als uit dit strafrechtelijk onderzoek blijkt dat er is gehandeld binnen de wettelijke kaders (bijvoorbeeld bij een schietincident binnen de kaders van de Ambtsinstructie) dan zal er geen (verdere) strafrechtelijk vervolging geïndiceerd zijn en kan de zaak worden geseponeerd. Van deze afdoening dient de beheerder van het betreffende politieregister op de hoogte gesteld te worden door middel van een afloopbericht.

ad d. De problematiek betreffende de verwijdering van gegevens uit politieregisters houdt nauw verband met de mate waarin nog verdenking bestaat, met andere woorden de vraag naar het redelijk vermoeden van schuld genoemd in art. 27, lid 1 WvSv. Ingeval de strafzaak eindigt in een vrijspraak of een ontslag van rechtsvervolging, dient automatisch vanuit Compas/GPS een afloopbericht te worden gezonden aan de betreffende beheerder van het politieregister.

ad e. Wanneer de strafzaak leidt tot een veroordeling, bestaat er doorgaans geen noodzaak om de beheerder van een politieregister een afloopbericht te zenden. De registratie heeft in dat geval immers terecht plaatsgevonden. Toch kan de zorgplicht van de beheerder van een politieregister tevens impliceren dat bij de registraties, die een proces-verbaal als basis voor registratie kennen, de vermelding van de afloop van de strafzaak noodzakelijk is om de gegevens juist en volledig te krijgen. Hierbij dient met name gedacht te worden aan gevallen waarin er een aanzienlijke discrepantie bestaat tussen het feit waarvoor proces-verbaal is opgemaakt (en dat als zodanig is geregistreerd) en het feit waarvoor betrokkene uiteindelijk is veroordeeld. Het gegeven bijvoorbeeld dat een proces-verbaal opgemaakt is ter zake van poging tot moord c.q. doodslag, krijgt immers een andere dimensie indien daarbij vermeld wordt dat vervolging op basis van het proces-verbaal op

inhoudelijke gronden heeft geleid tot een veroordeling wegens rijden onder invloed. Zonder deze aanvulling moet het oorspronkelijke gegeven als onvolledig worden beschouwd.

In verband met de geautomatiseerde verwerking is het van belang dat het oorspronkelijke feit wordt geseponeerd en een nieuw feit wordt geïntroduceerd. Op basis van het nieuwe feit wordt de vervolgingsbeslissing genomen.

3. Wijze van kennisgeving

Het bericht aan de betreffende politieinstantie dient geautomatiseerd in briefvorm, gelijktijdig met de afloopberichtgeving over de zaak aan de justitiële documentatiedienst, te geschieden. Na ontvangst van het afloopbericht dient de beheerder van het politieregister een beslissing te nemen, overeenkomstig de daarvoor geldende privacyreglementen, over eventuele verwijdering of aanvulling van de registratie. Het is hierbij niet van belang of de politieregisters al dan niet zijn geautomatiseerd.

Onder gegevens worden in dit verband mede begrepen foto's en vingerafdrukken.

Overgangsrecht

De beleidsregels in deze aanwijzing hebben gelding vanaf de datum van inwerkingtreding.

¹ Onder 'veroordeeld' wordt in deze Aanwijzing mede begrepen een onherroepelijk geworden strafbeschikking.